

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

Sermo. XIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Dominica infra octa. natiuitatis christi

vir iniquis cogitationes suas. Et Ezech. vi. Conuertimini a vijs vestris pessimis. Verum qz multi sunt qui in his vijs decipiunt. Transientes em viam dyaboli credunt se transire viam dñi. Nam viuētes ad supfluitatem. credūt viuere ad necessitatē. Ido petendus est dñs vt doceat nos cognoscere vias suas. Iuxta illud ps. Vias tuas dñe demonstra mihi. Et iter. Notam fac mihi viā in q̄ ambulem.

Dixi tertio q̄ in verbis p̄mis/ sis Johannes de scribit huius vite necessitatē. cum dicit. Sic dicit Isaias p̄pheta. Magna siquidem necessitas incumbit facere aliqd̄ ex p̄cipiē/ tis auctoritate precipue p̄phete. Prop̄hete autē sunt secretarij p̄cipi dei. Ideo q̄ ipsi p̄cipiunt humiliter exequi debent. Quia ergo dirigere viam istam suadet prop̄heta Isaias. Ideo ei est obediendum. Ac si em dicat. Non solum ista via est dirigēda quia est domini. sed etia q̄ hoc suadet p̄pha. Circa quod sciendū q̄ necessitas no bis incumbit obediēdi p̄pheta. et h̄ mul/ tiplici ratione. Primo p̄pter mittentis aucto/ ritate. dñs em illos mittit et ipsi ei nū/ cū sūt. Hieremie vii. Nisi ad vos seruos meos p̄phetas. Et Math. xxiij. Ecce ego mitto ad vos p̄phas et sapientes et scribas. Qui ergo obedit nūcio obedire debet et dño. Unde christus dicit. Qui vos audit me audit. Luce. x. Et qui vos spernit me spernit. Qui autem me spernit. spernit eū qui me misit. Unde Ezechielis dicitur. iij. Domus israel nolūt audire te qz nolunt audire me. Secūdo p̄pter dicentis digni/ tatem. nō em loquunt̄ ex p̄prio sensu. sed inspirati a sp̄s̄ sancto. ij. De. j. Non volūta re humana allata est aliquādo prop̄heta. sed sp̄s̄ sancto inspirati locuti sunt san/ cti dei homines. Propter hoc dicebat x̄ps̄ Math. x. Non em vos estis q̄ loquimini. sed sp̄s̄ patris vestri qui loquit̄ in vobis. Tertio p̄pter doctrinā p̄phete et vtilitates. Illuminat em animā per sp̄s̄alem intelli/ gentiā. ij. De. j. Habent̄ firmiter prop̄he/ ticum sermonē. cui bene facitis attenden/ tes. Quarto p̄pter bonorum eterne glorie adeptiōnē. ij. Paralip. xx. Credite prop̄he/ tis eius et cuncta venient vobis prospera. Unde dñs p̄phariseis et p̄phariseis ait. Si crederetis Moysi. crederetis forsitan et

mibi. De me em ille scripsit Job. v. et Lu/ ce. xvi. Si prophetis non credent. nec si quis ex mortuis surrexerit credent. Quis parua fides hodie adhibet scripturis p̄phetarum. quas homines mundani aut vertunt in dubiū aut omnino non credūt ita esse. Sed qd̄ mirum si seruis non cre/ ditur. cū domino non credit. Iuxta illud Johann̄s. Si me audierint et vos au/ dient. Si sermonē meū seruauerint et ve/ strum seruabūt. Si me persecuti sunt et vos persequent. Unde autem talis contē/ ptus in hominibz nō credētibz verbis dei et prop̄hetaz. Certe ex defectu charitat̄ et dilectiōis ad deum. Nam scriptum est. Quod d̄s non diligit. facile cōtemnit. Si cōtemnit. igitur nō credit. et quo pro nihilo reputat. Cum ergo hodie homines p̄ ni/ hilo habeant terram desiderabilē. vt dicit̄ tur in psalmo. Non mirū q̄ etiam omnia que dicunt̄ de ea nō attendūt neqz credūt. Hos igitur fratres attendētes prop̄heti/ cam suasionē. humiliter obediāmus ei. vt sic iuxta p̄phete consiliū viam domini hoc sacro tempe dirigam̄ quaten̄ p̄ eam gra/ diendo sine offendiculo ad vitāz possim̄ peruenire eternāz. Ad quā nos perducatur ipse dñs noster ih̄s x̄ps̄ Amen.

Dominica infra octauas natiuitatis x̄pi

Sermo. XIII.
Hac pater et ma/ ter ih̄esu mirantes super his. Luce. ij. cap. Morale est omnibz regibz et principibz terras suas noniter in/ gredientibz. vt se malis et inobediētibz us/ rigidos et seueros per iusticiāz ostendāt. bonis vero et subiectis benignos et clemē/ tes appareant. Iste em due virtutes mat̄ me cōseruant regnū. per primā irrogātur malis supplicia. per secūda autē distribuūt/ tur bonis beneficia. De his duabus vir/ tutibz dicit̄ Proverbior. x. Misericor/ dia et veritas custodiūt regē. et clementia roborat thronū eius. In C̄r̄ alijs isoz/ mado Eneam troianū romane vrbis fū/ datorē legit̄ dixisse li. vi. Eneidos. Tu regere impio p̄p̄os romane memēto. Nec tibi artes erunt paucis imponere mores. Parcere subiectis. et debellare superbos. Christus dñs noster est rex regū et prin/ ceps regum terre. vt dicitur Apocal. p̄mo.

Qui veniens vt nouus homo in mundū noua pcepta dedit mūdo. fm Grego. in quadā omelia. Dedit autē duplicia pcepta que omibz qdragesimo die natiuitas sue in templo fecit. poni et publicari. scz iusticiam supplicioꝝ et clementiā p̄miorū. Nam ipse venit reprobis in suppliciu eternū. iustis vero in vitā eternā. **Math. xxv.** Dinc est q̄ cum christus esset p̄sentatus in templū ip̄o die purificationis **Marie**. beatus ille sener **Symeon** ista duo de ip̄o p̄conisabat dicens. q̄ ip̄e positus esset in ruina et in resurrectionē. In ruina reprobis. et resurrectionē electis. vt ex ruina reprobi reportarent supplicia. et ex resurrectionē iusti reportaret p̄mia. Que quidē audientes parētēs xp̄i. mirabatur merito de his que dicebantur de illo. vt dicit euāgeliz. Super quo c̄haritati vestre aliqua breuiter dicere. p̄pono. Verū quia ista absqz saluatoris nostri auxilio facere non valeo. Sicut em̄ dicit **Bernardus** sup̄ cantica sermone. xiiij. Predicatores non imperio sed ministerio suo nobis exhibent noua et mansuetā s̄ba. deus vero manēs i ipsis ip̄e facit opera. Dec ille. **Cap.** propter p̄ imptetrada sp̄ū sancti gratia tam mihi ad loquendū q̄ vobis ad audiendū ad deū recurrā. scientes quia benignus est spiritus sapientie et nō cōsuevit dissimilis esse inuocantibz se. Qui sepe et anteq̄ inuocet dicit. **Ecc.** assum. inquit **Bern.** super cantica sermone. xv. in p̄ncipio. Quod vt assequamur matrē gratie salutem? dicētes ei. **Que maria gr̄a plena et c.** In euāgelio p̄senti tria tangunt. Primo tangit parentum xp̄i admiratio. cū dicit **Erant** pater et mater eius mirantes. Secūdo **Symeonis** de xp̄o variatio. cū dicit **Et benedixit illi Symeon.** Tertio **Anne** p̄phetisse cōfessio. cum sequitur. **Et erat Anna.**

¶ Dixi primo q̄ in euāgelio p̄senti tangit p̄mo parentū xp̄i admiratio. Unde dicit **Erant** pater et mater eius mirantes. Circa quod sciendū q̄ cū **María** virgo qdragesimo die post partū xp̄i iuxta legis pceptū venisset in templū ad offerendū xp̄m cū oblatione in lege descripta. scz cū colūbis vel turturibz aut agno. **Extūc** **Symeon** qui tūc ministrabat in templo veniens in sp̄ū accepit puerū et vlnas suas.

et gratias agēs deo q̄ meruit videre xp̄m p̄missum patribz antiq̄s cecinit canticū nouū. carmen deo nostro dicens. **Nūc** dimittis seruū tuū dñe. **Que** omnia vidētes et audientes parentes xp̄i mirabant. **Et** hoc est quod dicit **Erant** pater et m̄r eius. **Pater** scilz **Ioseph**. qui fuit pater puritatis xp̄i et nutritus. **Unde** **Luce. iij.** dicit q̄ xp̄s putabat filius fabri. **Bonus** faber pater xp̄i. non **Ioseph** q̄ fabricabat ligna. sed **deus** qui fabricatus est auroꝝ et solem. et cetera sidera. **Et** mater eius. id est beata virgo **María**. que fuit vera mater christi. eo q̄ omnia ad conceptionē requirit. que vera mater dare potest puero ministravit. vt dicit **Damasen.** **Mirabantur** autē non quia ignorarent infantē illū esse deum. sed quia sic cito erat notificatus mundo. pastoribus rudibus. et deuotis magis. **Secundo** mirabant. quia non solum ab angelis. sed etiā ab hominibz cōcorditer iam laudabat. vt a **Symeone** et **Anna** et pastoribz. **Tertio** mirabant. q̄ quanto vltius tanto plura cognoscebant de eius maiestate diuinitatis. **Nō** ergo erant mirantes dubitando. sed assentiendo et congaudendo. **Iuxta** illud **Tunc** mirabatur et dilatabat cor tuum **Isaie. lx.** **Causa** autē ammiratiōis ponit. cū subdit. sup̄ his que dicebant de illo. **Omnia** em̄ mirabilia circa xp̄m. **Mirabilis** nāqz erat conceptio. q̄ p̄ter ordinē et supra naturā sine viro et de s̄gine sola. **Quod** **Aug.** dicit mirabili q̄ mundū creare. **Mirabile** nomē habuit. quia **ih̄s**. quod interpretat saluator. **Math. i.** **Ipe** em̄ saluū faciet pl̄m suū a peccis eoz. **Magnū** mirabile q̄ tam exilis infantulus videbat q̄ tamen saluator mundi p̄dicabat. **Tū** in ps. **Admirabile** est nomē tuū in ymninera terra. **Isa. ix.** **Vocabit** nomē ei? admirabilis. de? fortis. p̄ncipis pacis. pater futuri seculi. **Mirabilia** fuerūt ista. homo fragilis et de? fortis. filius pauperis et p̄ncipis pacis. in tempore et pater futuri seculi perpetuū. **Mirabilis** etiā fuit eius tota vita. **Unde** de ip̄o dicit **Hester. xv.** **Valde** mirabilis es dñe et factes tua plena est gr̄a. non vnius gr̄e sed omnium gr̄az. **Ab** eo em̄ p̄cedunt omnes diuisiones gr̄az fm mensuram donationis. **Unde** ip̄e fuit fons et origo omnium p̄sentium et gratiarū. vt dicit **Bernard.** sup̄ cantica.

¶ **Unica infra octa. natiuitatis christi**

Et notādū q̄ tria fuerūt mirāda circa xpm. scz q̄ dicta sūt d̄ eo. Secō q̄ dicta sūt ab eo. Tertio q̄ facta sunt ab eo. Dicta aut̄ erāt de xpo multa p̄ patriarchas z p̄phas. **Nā** Jacob p̄dicit eū diu ante venturum. **Beñ.** Nō aufereſ sceptrū de iuda. **Simi-**liter **Balaā** vocauit eum stellā et **Jacob.** **Silr** **Isaias** vocauit eū florē et matrem eius ḡgam. sup̄ que florē requiescere debebat spūs dñi. **Quod** vtriq̄ mirabile satis est. **Patriarche** etiā multa figurabāt d̄ eo. **De** ḡbo longū esset tractare. q̄ oīa mī non ignorabat. sed spū sancto docta p̄fecte sciebat. **Et** ideo nō mirabat. qz ista de eo sūt dicta. sed qz ista excedebāt supra intellectū licet nō supra fidem. **Mirāda** etiā erāt q̄ dicebant de eo ab **Elizabeth** que spūscō repleta prophetauit mariā esse matrē dñi et xpm esse benedictū fructū vētris eius. **Similiter** mirāda erāt dicta p̄ **Zachariā** et pastores. vt dictū est. **Similiter** miranda erāt que dicta sunt p̄ magos q̄ dicebāt **Ubi** est q̄ natus est rex iudeoz. **Uidim?** stellā eius in oriēte et venim⁹ cū muneribus. **Secō** miranda erant que dicta sūt a puero xpo. **Nam** eius rīsa z sermones ḡs p̄ferebat vertebāt in stuporem. **Unde** **Luc. ij.** **Stupebāt** aut̄ oēs qui audiebāt sup̄ prudētia et responsis eius. z videntes ammirati sunt. **Mirabant̄** iudei quōd scīuisset cū nō vidicisset **Jo. vij.** et **Luce. iij.** **Omnes** dabāt illi testimoniu z mirabant̄ in ḡbis ḡre que p̄cedebant d̄ ore ipi. **Tertio** mirāda erāt q̄ dicta fuerūt ab eo. **Fecit** em̄ mirabilia in vita sua. **Eccī. xxxi.** **Mirabant̄** em̄ turbe dicentes **Bene** omīa fecit et surdos fecit audire et mutos loqui. **Barci. vij.** **Un̄** p̄s. ad ipi? facta cōtemplāda inuitādo dicat. **Venite** et videte opa dñi q̄ posuit p̄digia sup̄ terrā. **Uere** p̄digia et mira. **Prodigia.** q̄ futura gaudia p̄tendūt. et mira sunt qz nulli alteri nisi sibi cōueniūt. ināt **Heldens** sup̄ ḡbo p̄dicto. **In** omnib⁹ itaq̄ dictis z factis mirabilis apparuit xps. vt de eo p̄s dicat. **Dirificauit** dñs scz de⁹ p̄f. sanctus suū. scz filiū suū. q̄ anthonomastice z simpliciter sine quocunq̄ addito d̄r sanctus. eo q̄ ip̄e naturaliter et ab eterno in essentia sua nō participatiue d̄r sanctus. **Unde** **Luce. j.** **Quod** em̄ nateſ et te sanctū. vocabitur filius dei. **Unde** **Innoc.** sup̄ ḡbo

p̄s. p̄dicto. **Dirificauit** dñs pater xpm q̄ est sanctus sanctorū. i. mirabilez fecit octo modis. scz in cōceptiōe **Marie. xxxi.** **Creauit** dñs nouū sup̄ terrā. femina circūdabit vix. **Inlinear̄** ibidē. gremio vteri sui. **Item** mirabile fecit eū in natiuitate sua. quia porta clausa exiit **Ezech. liiij.** **Porta** hec erit clausa intrāti z exenti. **Tertio** in p̄dicatione **Joh. vij.** **Numquā** sic locutus est homo sicut hic loquit. **Quarto** in passione sustinēdo **Isa. l.** **Posui** facie meā vt petrā durissimā. **Quinto** in morte elementa murādo **Psalm. cxxij.** **Sol** obscuratus est z petre fassē sunt. **Sexto** i resurrexione euz celeriter resuscitando. **Psalm.** **Non** derelinques animā meā in inferno. **Septimo.** qz sepulcro clauso exiit. **Itē** in ascensione faciendo eū ascendere in celum cūz triūpho **Isa. lxij.** **Quis** est iste q̄ venit de edom tinctis vestibus. **Dec** ille **Merito** ergo parentes xpi mirabantur. videntes tam mirabilia iam de p̄nti. z credentes mirabiliora de futuro. **¶**

Dixi secundo **¶** q̄ in euangeliō p̄nti conſequenter describitur **Symeonis** de christo varianatio. cūz subditur. **Et** benedixit illis **Symeon.** **Tria** facit **Symeon.** **Prio** parentib⁹ christi benedicit. **Secundo** de christo p̄dicit. **Tertio** **Marie** passionis dolorem indicat. **Unde** dicit. **Et** benedixit illis. scilicet **Marie** et **Joseph** **Symeon.** **Dec** benedictio fuit et affectu cōgaudendo bonis ipsoz. id est. **Marie** et **Joseph.** **Unde** huius benedictiōis formam expressam nō habemus. **Sed** benedictio ista potest intelligi gratiarū actio. sic enim benedicit creatura creatori. ipsum ḡrarūz actiōib⁹ p̄sequēdo. **Unde** benedixit eis id est. quasdaꝫ gratiarū actiones obtulit. p̄ eis deo. **Erant** enim consuetudo apud iudeos q̄ sacerdos circa oblationē pueri in templo laudib⁹ et hymnis decantans benedicebat parentibus. **Hoc** est. quandaz imprecationē salutis et p̄speritatis dirigebat pro eis ad deum. vt deus eos conseruaret in bona vita et casto cōiugio et cōcederet eis bona temporalia et consimilia. **Sed** contra hoc videtur illud ad **Hebreos. vij.** vbi dicitur. **Quod** minus est a maiori benedici. ergo **Symeon** non debuit nec potuit b̄ndicere **marie** q̄ fuit eo maior.

Responſio. verū eſt q̄ h̄ ma^r benedicit a mi-
 nori. nō merito ſed officio et miſterio. ⁊ ſic
 fuit h̄. quia Symeon et ſi non erat maior
 merito. t̄m̄ erat maior officio. q̄ ſacerdos.
 Eſt tamē hic ſciendū q̄ triplex eſt benedi-
 ctio. Una qua creatura benedicit creatu-
 rā. et hec ſit bonū optando. Alia q̄ creator
 benedicit creaturā bonū augendo. et hoc
 vel in numero vel in merito. Sic enī cre-
 ſcit eccleſia. Alia eſt q̄ creatura benedicit
 creatorē vel laudādo vel bonū ei attribuē-
 do. et ita etiā maius a minori benedicitur
 Sequitur et dixit. ſ. ex reuelatione ſpūſan-
 cti p̄phetiā q̄ ſequit̄ ad mariam nō ad Jo-
 ſeph. quia illa ſola erat mater eius ſa. ſed
 ille putatū^r pater. Unde Marie incube-
 bat cura maior de x̄po. Ideo dixit ad ma-
 riā cōuertens ſermonē ad eam p̄phetādo
 de puero. Ecce poſitus eſt hic. i. ch̄riſt^u cō-
 ſtitutus. nō p̄ cāz ſed p̄ occaſionē in ruinā.
 Gloſa. nō credentiū q̄ eius p̄dicationi et
 reſurrectioni et omnib^u alijs eius factis de-
 trahēt. et et hoc occaſionē ruine habebūt.
 Et in reſurrectionē multoz in iſrl̄. i. credē-
 tiū q̄ crediderint et a peccatis mūdati in
 aīa ſpūaliter ſurrexerint. Secūdo in ruinā
 viciozū. et in reſurrectionē ſtutū. Ab adā
 em̄ vſqz ad x̄pm̄ regnauit peccatū. Unde
 x̄po adueniēte debuit ruerē illud regnuz
 cū rege ſuperbie dyabolo et renouari reg-
 num ſtutū. Ro. v. Sicut p̄ inobediētiāz
 vni^uſ peccatoz cōſtituti ſunt multi. ita
 p̄ obediētiāz vni^uſ. iuſti cōſtituti ſūt multi.
 Tertio poſitus eſt in ruinā demonū ⁊ in
 reſurrectionē multoz. i. angelozū. quozuz
 ruina repata eſt p̄ x̄pm̄. Quarto in ruinā
 ſuperbozū et in reſurrectionē humilium.
 Luc. i. Depoſuit potētes de ſede ⁊ exalta-
 uit humiles. Eccl̄. i. Sedes ducū ſupbo-
 rū deſtruit. et ſedere fecit mites pro eis.
 Quod factū eſt t̄nc quādo ſupbos inde-
 os reiecit et humiles gentiles aſſumpſit.
 Et in ſignum cui cōtradicitur ſz ab in-
 credulis et crucifixoꝝ. Iſtud poteſt itel-
 ligi multipliciter ſm̄ q̄d̄ multiplex eſt ſignū
 x̄pi. Nam p̄mo ſignū ſuū eſt euangelium.
 De quo in p̄s. Dedisti meruentib^u te ſigni-
 ficationē vt fugiat a facie arcus ſz diuine
 ſententię. Huic cōtradicit̄ mali chriſtiani
 q̄ contrariātur euangelio malis factis. cū
 t̄m̄ dicat̄. Nath. v. Eſto cōſentiens aduer-
 ſario tuo dū es ſecū in via. i. ſacre ſcrip̄tu-

re ſm̄ Aug. Scdm̄ ſignū x̄pi fuerūt mira-
 cula. Sicut etiā de Stephano Act. vi. dz
 q̄ faciebat ſigna. Huic ſigno cōtradicitur
 ab infidelib^u iudeis q̄ videntes ſigna con-
 tradixerūt x̄po Joh. vii. Cum ergo vidif-
 ſent tot ſigna nō crediderūt in eum. vmo
 blaſphemauerūt ea dicentes. In beelze-
 bub principe demonioꝝ ea facere. Tertū
 ſignū x̄pi fuit veſtillū crucis in q̄ ipe pepē-
 dit. De q̄ Hierel. Leuate ſignū. p̄dicare ⁊
 nolite celare. Et iſtud ſignū datum fuit in
 ſignum reconciliationis homis ad deum.
 Iſaie. vii. Propter hoc dabit dñs ipe vo-
 bis ſignum. Huic ſigno cōtradicit̄ ingra-
 ti q̄ rursū crucifigunt filiū dei in ſemer-
 ipſis. vt dicit̄ ad Hebr̄. vi. Et tales vocat̄
 apoſtol^u inimicos crucis x̄pi. Philipp̄. ii.
 Præterea x̄ps poſitus fuit in ſignū aliud
 triplex. Signū ſz paupertatis ⁊ humilita-
 tis in preſepio. Luc. ii. Hoc vobis ſignū.
 inuenietis infantē pannis inuolutū. Ecce
 paup̄tas. Sed huic ſigno cōtradicit̄
 ambitioſi ⁊ auari Eccl̄. iiii. Sicut abomi-
 natio ſuperbo humilitas. ita execratio di-
 uiti paup̄tas. Secundo poſitus fuit in gre-
 mio ſginitatis in ſignum caſticitatis. Iſa.
 Dominus dabit ſignū. ecce ſgo concupiet
 Huic cōtradicit̄ luxurioſi Eccl̄. xxi. Au-
 diet luxurioſus ⁊ diſplicebit ei. Tertio po-
 ſitus eſt x̄ps in cruce in ſignū patientie et
 obediētię. Treñ. ii. Poſuit me q̄ſi ſignū
 ad ſagittam. ſ. iudeic^u populus. Huic con-
 tradicit̄ impatientes et inobediētes. Et
 ſic patet q̄ x̄ps poſitus eſt malis in ruinā
 p̄ ſcandalū ipoz. q̄ tam ex dictis q̄ ex factis
 eius ſcandalizati ſunt. Un̄. Iſa. viii. dicit̄
 Abriſtus petra ſcandalī ⁊ lapis offeñſio-
 nis. non p̄ cām ſed p̄ occaſionē. Similiter
 poſitus eſt in ſignū cui cōtradicit̄ a iudeis
 a gentilib^u ab hereticis nō credentib^u ipm̄
 verum mediatorē et a prauis xp̄p̄iantis cō-
 tradicentib^u ei p̄ vitā malaz. Ad Titum. i.
 Conſitent̄ ſe noſſe deū. factis autē negant.
 Deinde Symeon cōuertit̄ ſe ad p̄dica-
 dū paſſionis dolore ſgini. Marie et paſ-
 ſione x̄pi futurū. Unde dicit̄. Et tuamip-
 ſius animaz p̄rāſibit gladius. Beda ſic
 expōnit. i. gladius et dolor dominice paſ-
 ſionis p̄rāſibit animā ip̄i^u tuam. i. tuipſe
 Non enī potuit videre filiū crucifigi ſine
 doloris affectu materni. Secūdo ſic. p̄r-
 trāſibit gladi^u doloris aīaz tuā q̄ eſt ipſe^u

¶ **D**ñica infra octa. natiuitatis chrisi

chrisi. quia ipse dicit. **O**mnes anime mee sunt. **E**zechiel. xviij. **T**ertio sic pertransibit gladius doloris animā tuā. i. non figet in te perpetuo. sed cito transibit & cessabit vel finietur. **Q**uarto sic gladius doloris pertransibit animā ipsius. i. chrisi. quā. i. quā tu reputas vt tuam. fm **A**risoto. quia ineffabili affectu amoris ania **M**arie erat anime xpi colligata. **S**ed **M**aria trāsiens yentrisq; ad nos. quia de plenitudine eius accepim; vniuersi. **E**t his pater q; martiriū **M**arie fuit maius martiriū quozū; cūq; martirū. **P**rimo quia istud martiriū amoris. alioz vero sanctorū fuit martiriū fidei. **M**aior autē est charitas q; fides. **J**. **A**oz. xij. **S**ecundo quia alij martires percussī sunt in corpe. ista vero in corde. **T**ertio quia passā est in parte impassibili scilicet in mente. fm **P**iero. in sermone de ei; assumptione. **D**olores em; q; effugit parturiens hos sustinuit chriso cōpatiēs. vt dicit **D**amasce; & **A**nselm;. **Q**uarto q; alij martires passi sunt alijs instrumentis q; chrisus. ista eodem cū chriso. **Q**uinto q; alij passi sunt post chrisum. ista simul cū chriso & in chriso. i. eodem actu q; chrisus. **D**abit autem plures dolores successiue. **P**rimū vt hic quādo ei **S**ymeon prenūciāuit passionē chrisi. **S**ecūm quā angelus ammonuit eam ad fugā cum xpo. **B**ar. ij. **T**ertū habuit in amissione filij i comitatu. **L**uce. ij. **Q**uartū in captione filij per iudeos. **Q**uintū in flagellatione ipsius p **P**ilatum. **J**oh. xix. **S**extū in crucifigēō filij. **S**epimū quando ipm vidit lancea perforari. **I**stos dolores nos debem; habere p cōpassionē mebroz chrisi. quoties q; tales iniurias videmus inferri toties debemus compati. quia quod vni minimo fidelī fit. chriso fit. **B**ar. xix. **D**einde ponitur effectus et sequela proueniēs ex huiusmodi passione doloris. **U**nde sequitur **U**t reuelent ex multis cordib; cogitationes. **D**ulcor nāq; cogitationes erat clausē et abscondite de chriso vsq; ad tempus passionis eius & resurrectionis. que tunc patuerunt & reuelate sunt. **N**am crucifixo chriso reuelate sunt cogitationes iudeozū. **N**am ante eius natiuitatē omnes **J**udeiaz expectauerūt. sed ipso nato quidā ipsi; magisterio adbeserūt & in eum crediderunt.

quidā vero respuerūt. **T**unc ostensum est illud occultū maleficiū iudeoz q; p; clā; mabāt. **B**enedic; qui venit in nomine domini. nūc clamauerūt. **T**rucifige eū. **T**unc reuelata est fragilitas aploz. qui prius parati erāt & in morte & in carcere cū chriso ire. tempe passionis relicto eo omnes fugerunt. **D**ulcor ergo cogitationes reuelate sunt. q; prius dubitabant dei filiū. q; videntes eū resurrexisse crediderūt. q; pus facere nō audebant. **E**t sic reuelate sūt cogitationes seu intentiones multoz q; licet se; quisq; habuit ad chrisū in vita sua. **H**oc em; paruit in passione sua. **Q**uia inimici et increduli fuerūt scandalisati in xpo. **A**mici autē eius & fideles in fide fuerunt confirmati.

Dixi tertio q; in vbi; euangelij describitur cōsequenter **A**nne prophetisse cōfessio. **U**n subditur. **E**t erat **A**nna prophetissa. **I**ta cōfessio **A**nne fuit laudabilis testimonij de xpo. **U**nde licet esset mulier cuius de iure suspectū est testimonij nisi in certis casib; **T**amen ista merito vite sue et spūsancti illustratione meruit fieri testis chrisi et misticorū eius. **U**oluit autē chrisus hie mltos testes. quia debuit habere multos cōtradictores. **U**n dicit. **E**t erat **A**nna. **D**escribit eam tripliciter. **P**rimo a grā spiritū sancti. **U**nde dicit. **E**t erat **A**nna. **P**phetissa. **H**oc dicit ad differentiā aliaz sanctorū feminarū eiusdē nominis. **F**uerūt em; quinq; psonē laudabiles istius nois. **P**rima fuit mater **S**amuelis. **P**hete. **J**. **R**eg. i. **S**ecūda vxor **R**aguel. **T**hobie. **J**. **T**ertia vxor yel. mater **T**hobie. **T**hobie. **J**. **Q**uarta mater sancte **M**arie virginis glisē. **Q**uinta fuit filia **P**hanuel. **V**t h. **U**nde secūdo cam describens a dignitate nature. dicit. filia **P**hanuel. de tribu asser. qui asser erat vn; de duodecim patriarchis. et octauus ior dūe inter eos. **E**t sic cōmendat a generis nobilitate. **S**ed dices. tamē h est vanū. cum omēs simus de limo terre. **N**obiles & ignobiles. **R**espon; q; nobilitas multum facit ad h ne homo a morib; maioz suoz de generaret. et i eo est appetenda. **V**t dicit **D**ie ronim;. **T**ertio cōmendat eā a sanctitate vite. que pcellerat in dieb; multis. id est. p uecte etatis erat. et ex hoc erat magis honorabilis. quia psona sentis honorabilis.

Antici. r. Item ex hoc erat magis fide/
digna. **Job. xij.** In antiquis est sapientia
Et vixerat cum viro suo annis septem. et
non plus. a virginitate sua. id est. a tempe
amisse virginitatis sue. Et hec vidua erat
vsq; ad annos octuaginta quatuor. Et ita
fuit in statu virginali. coniugali et vidua/
li perfecta. Que non discedebat a templo
id est. a loco vicino templo. **Glosa.** quia cir
ca templū frequens erat. ideo eam nō dis
cedere dicit. non q; ad horā nō discesserit.
Ieiunijs quo ad se. et obsecrationib; quo
ad deū. **Vel** ieiunijs cōtra peccata carnis
obsecrationib; contra peccata cordis. ser
uiens deo. scilz die ac nocte orans. de die
em̄ ieiunabat. et nocte orabat. **ps.** In die
mandauit dominus misericordias suas et no
cte cantici eius. Probabile etiā est q; mul
tas elemosinas faciebat. **Dec** igitur An
na supueniens ipsa hora qua **Symeō** su
scipit puerū et benedixit deum. **Supue**
niens ergo spūsancto duce confitebat do
mino. id est. laudabat deū p tanto bñificio
ps. Confitebor tibi domine in toto cor
de meo. Et loquebatur de illo. instruens
populū. om̄ib; scz fidelib; qui iugo **Deo**
dis alienigene granati. liberationē popu
li et ciuitatis expectabāt. promittebat em̄
per christū in proximo liberationē a **dyab**
olo. Et vt perfecterūt om̄ia fm legē moy
si que requirebant ad purificationē **Le**
uitici. xij. reuerſi sunt in galileam. non sta
tim. sed post septem annos. Nam sicut di
cit **Matth.** parentes christi ammoniti p
angelū. recesserūt in egyptū. **Ibiq;** erant
vsq; ad obitū **Herodis** septē annis. quo
mortuo reuerſi sunt in galileam ciuitates
suā nazareth. et habitabant ibi. **Nazareth**
autē interpretat flos. **Ad** significandus q;
christus qui erat flos de radice **Iesse** de
scendēs debuit habitare nō alibi q; in flo
rida ciuitate. vt eius cōuersatio esset flori
da. **Ibi** em̄ voluit cōuersari vbi concept⁹
erat de spūsancto. **Puer** autē. **Cōmendat**
hic xpm̄ quantū ad pfectū corporis. **Se**
cundo quantū ad pfectū anime. **Profect⁹**
corpis erat. quia crescebat. scilz corpore. et
cōfortabāt. id est. roborabat infantilla mē
bra. vel confortabāt spūsancto. **Sicut**
etiā **Luce. xxiij.** Apparuit ei angelus con
fortans eū. id est. xpm̄ hominē. quia in eo
habitat om̄is plenitudo deitatis corpora

liter **Colloc. ij.** Plenus sapientia quantū
ad intellectū. et hoc inq̄ntum homo. non
inq̄ntum de⁹. **Et** gratia dei erat in illo. id
est. in xpo fm q; homo q̄ntum ad affectū.
Job. j. Plenus gratia et veritate. **Et** x̄e ple
nus sapientia. quia in eo sunt oēs thesau
ri sapientie et scientie absconditi. **Ad Co**
loss. ij. **Por**aliter in euāgelio tanguntur
tres status ad nostraz informationē. scilz
actiuoz et seculariū. deuotoz et spūalium.
contemplatiuoz et claustralū. **Actiui** et se
culares significant per parētes christi. scz
Mariam et **Ioseph.** **Maria** interpretat
amara. et significat amaritudinē cōpū
ctionis et contritionis. **Iuxta** illud. **Ma**
gna est velut mare prino tua. **Et** hoc per
tinet ad incipiētes. **Secūdo** **Ioseph** in
terpretat accrescens. et significat profectū
in virtutib; in quib; debent crescere acti
ui quantum ad proficiētes. **Iuxta** illud.
Ibunt de virtute in virtute. **Tercio** xpus
significat perfectos. **De** christo em̄ dicit
q; fuit plenus sapientia. et gra dei erat in il
lo. **Que** duo perficiūt hominē. **Nam** ple
nitude sapientie fugat ignorantia agēdo/
rum. plenitudo gratie fugat culpā noxiōz
Secundo deuoti et spūales significantur
per **Symeonē.** **Symeon** em̄ interpretat
confitens. seu laudans. et hoc est spūalium.
qui semp debent instare diuinis laudib;.
Iuxta illud. **Semp** laus eius in ore meo
Et sicut **Symeon** predixit xpm̄ esse i rui
nā malis. et in resurrectionē bonis. **Sic**
spūalium et specialiter p̄dicatoz est predi
cere malis supplicia. bonis vero premia.
Iuxta illud. **Et** qui bona egerūt ibunt in
vitam eternā. **Qui** vero mala in ignē eter
nū. **Matth. xxv.** **Ibunt** h̄i in supplicium
eternū iusti vero in vitam eternā. **Tercio**
contemplatiui et claustrales significantur per
Annā viduā. **Vidua** enim est desolata
om̄i cōsolatione. et cōtemptra ab om̄ib; eti
am suis. **Unde. j.** **Uimo. v.** dicit apostol⁹
Vidua desolata speret in deum. **Dicit** ibi
Horra. **Desolata.** nō habens domū vel fa
miliā. **Vel** desolata. id est. a suis cōtemptra.
et mūdi solatio destituta. speret in deo. id
est sperare debet in deū. et instet obsecrat/
ionib; et orationib; die ac nocte. id est. oport
tunis tempib; diei et noctis. **Ecce** verum
officiū claustralium. **Quorū** primum est
carentia dom⁹ vel familie proprie. licet in

¶ **D**onica infra octa. natiuitatis chrisi

comuni ista haberi possint. **Actu. iij.** Erāt illis omnia comūnia. et nihil propriū esse dicebant. **Secundū** est desolatio primo/ rum. **Iuxta illud** Qui nō reliquerit prēm et matrē ppter me nō est me dignus. **Matth.** **Tertiu** est vt totaliter spem ponat in deū. nihil de p̄sentibz vel crastinis sollicitando. **Unde philippen. iij.** Nihil solliciti sitis. **Et Matth. vi.** Et de vestimēto quid solliciti estis. **Hinc ps. dicit.** Sacra cogitatum in domo et ipse te enutriet. **Specia/ liter** tamē hic instrunt virgines cōiuga/ re et vidue in ista **Anna.** **Virgines** in eo p̄ mo vt virginitatis sue castitatem seruent integrā vsqz ad cōiugium. sicut ista d̄ qua hic dicit q̄ virginitatem suā seruauit vsqz dum virū duceret. **Et dicit iacob d̄ Al/ lexandria** q̄ seruauit eam tredecim annis et tunc fuit nupta. **Sed** de multis verum est hodie illud **Hieronimi ad Paulam et Austochiū** in epla. q̄ plurime puelle pus sūt vidue q̄ nupte. **Vult** dicere q̄ pus vir ginitatē perdunt q̄ nubāt viris in matrimo/ nio. **Secūdo** cōiugate informant. vt cū viris suis caste viuunt et continent. carnē suā nō diuidendo in plures. **Unde **Hei. ij.** dicit.** Erūt duo. nō tres vel quatuor in carne vna. **Ista** em̄ septē annis sic vixit cum viro suo. **Tertio** informant vidue vt post mortē maritorz deinceps continen ter et deuore viuāt. christo adherētes in vir tūtibz spūalibz et corporalibz. **Et hoc** exem plo **Anne** que habuit in se septē virtutes. quas etiam describit aplūs. **j. Thimo. v.** **Prima** est spes de deo. q̄ debet eis esse lo/ co viri. **Unde** dicit hic. **Et** hec vidua id ē. separata a viro et adherēs deo erat. **j. Thi mo. v.** **Due** sūt vidua est speret i deo. **Se/ cūda** eras diuturna vt sit in pposito fixa. **Unde. j. Coz. viij.** **Dico** autē viduis et in/ nuptis. bonū est si sic pmanserint. **Nō** em̄ debet esse vidua ad annū vñū vt tandem nubat sed vt in viduitate perseueret. sicut hec que vidua erat vsqz ad octuaginta qua/ tuor annos. **Et** sic erat centus et quatuor annoz in toto. **Tertio** vt frequenter eccle/ siā. **At** em̄ quasi semimonialis et colore vestitū. et ligatura capitis. nisi q̄ professio deest. **Unde** ista non discedebat de tēplo. **Quarto** debet fugere mūdi delicias et va/ care ieiunijs. per que libidines extinguat. **Iudith. vij.** **Dabebat** iudith ciliū. et ier/

inabat omnibz diebz vite sue. p̄ter neo/ menias. id est. festa et sabbatū. **Hinc** aplūs dicit **Q** vidua in delicijs viuēs mortua ē. **j. Thimo. v.** **Aira** id est. p̄pe mortē spūalē est. **Bozra.** **Viuens** vite nature in corpore mortua est vita gr̄e in anima. cuius sepul/ crū est corp⁹ delicijs vacās. **Roz. viij.** **Si** fm carnē vixeritis moriemini. **Quito** de/ bet orationibz insistere. **Unde** ista insiste/ bat die ac nocte. **Sexto** vt sic elemosinis intenta. **j. Thimo. v.** **Si** sanctorz pedes la uis. si hospicio recepit. **Unde** d̄ **Anna** dici tur q̄ seruebat. **Qd** intelligit de seruitute pietatis. que ad omnia valet. **j. Thimo. iij.** **Septimo** debet intendere vt nō sit ociosa. **j. Thio. v.** **Non** solū ociose sed et verbose. id est. plene sbis inutilibz. loquentes que nō oportet. **Bozra.** id est. turpia et religio/ ninocina. **Unde** d̄ **Anna** dicit q̄ instabat obsecrationibz. i. diuinis allocutionibz. non humanis p̄fabulationibz. **j. Coz. vij.** **Que** igit mulier soluta est a lege viri sui iudica re debet i lege dñi die ac nocte. **In** lege dei nō verbis seculi et fabulis vanis. **D**

¶ **Hic** occurrūt tria dubia. **Primum** est vtrū deus possit esse auctor mali vt ruine alicuius vel damnatiōis. **Respondeo.** **Q** aut querit de causa per se. aut de occasiōe seu causa p accidens. **Item** aut querit de malo culpe. aut pene. **Et** tūc dicendum. q̄ loquēdo d̄ malo culpe. de nūq̄ ē auctor mali culpe. et p cōsequēs nec damnatiōis vt causa p se. licet bene sit interdū causa p occasiōē. non vtiq̄ p occasiōē datam et bonitate sua. sed acceptaz a malicia liberi arbitrii. **Unde** sic indei in verbis xpi bo/ nis et factis suis sanctis fuerunt scanda/ lisati. et ita sumpserūt occasiōē damnati/ onis ex christo. sed ipse non dedit eis eam nec intendebat nisi eoz salutem. **Sed** lo/ quendo de malo pene deus est causa pene **Quia** fm eius iusticiā mala culpe ordinā tur sub pena. **Et** sic dicante iusticia deus fecit et instituit mala penaz diuersaz siue temporalū p̄sentij siue eternoz et futu/ roz. **Unde** illud. **Non** est malū in ciuita/ te quod deus nō fecit. **Secundū** dubiū vtrū dei voluntati possit aliquid resistere. **Respondeo** q̄ voluntas dei est duplex. scilicet voluntas signi. vt est in pceptis et consilijs. que sunt signa sue voluntatis. et tali bene potest quis resistere cōtemnēdo

vel obmittendo vel negligendo seruare p
cepta vel consilia sua. sicut fecerunt iudei.
De quibz **Actu. vii.** dicit **Stephanus.** Du-
ra ceruice vos semp resististis spiritu san-
cto. Alia est voluntas beneplaciti. ab eter-
no intera a deo. Et huic nullus potest re-
sistere. **Unde Job. vi.** Si subuerterit om-
nia quis resistet ei. quasi di. nullus. Et **He-
ster. xiiij.** Non est qui possit resistere volun-
tati tue. dominus omnium tu es. Et tali volu-
tati non potest quis contradicere. Et ideo non
tanter dicit in littera. Positus est in signu
cui contradicet. id est. bene stat q voluntati
signi contradicet. Et hoc de facto sim non
de iure. sed non voluntati beneplaciti. Ter-
cium dubiu. **Utrum mulieri liceat i eccle-
sia publice pdicare.** ex quo **Anna h de xpo**
i templo multa pdicauit. **Respondeo q non.**
Unde i. Cor. xiiij. Mulieres in ecclesia
taceant. **Quare de Anna** dicit dicenduz
q privilegia paucoz legem comunem non fa-
ciunt. **Hoc em** fuit privilegium speciale. ppter
eius sanctitatem et merita vite. **Unde i. Thi-
mo. ij.** dicit. Docere mulieres in ecclesia non
permittitur. Et ratio fm **Horram** ibidem. Quia
si loquitur magis incitat ad luxuriam. sicut
dicit glosa **Eccl. ii.** Colloquium eius sicut
ignis exardescet. **Unde Chrysostomus.** Edo-
cuit quandoqz mulier virum. et omnia sub-
uerfa sunt. Alia etiam ratio potest reddi fm
eundem **Chrysostomum.** quia hoc genus mu-
lierum nimis loquax est. Tertia ratio. quia i
ea minus viget ratio. **Unde Lira** sup lo-
cum apostoli pdictum dicit. Quia docere
est opus sapientis. Sapientia vero non vi-
get in mulieribus. de comuni cursu. Quar-
ta ratio. Quia fm **Liram** sup. **i. Cor. xiiij.**
Mulier naturaliter est subdita viro. Ideo
non debet picipere sed audire. Quinta ra-
tio. quia si iste modus esset in ecclesia. tunc
videretur esse similis ordo in ecclesia qui
apud gentiles vbi in templis veneris et
dyane mulieres pdicabant. Et sic fm **Li-
ram** videret ecclesia sumpsisse ordinem suum
a gentilibz non a iudeis. cui tamen salus a in-
deis est. **Joh. iij.** Sexta ratio. quia mu-
lieribus prohibet quod est minus. scilicet que-
rere publice in ecclesia. igitur quod est ma-
ius. De primo habet. **i. Cor. xiiij.** Si autem
voluerint discere. domi viros interrogent.
Septima ratio. quia fm **Liram** prohibe-
tur eis aduocatio fm leges. igitur predica-

tio a fortiori. Concludendo igitur dico q
apostolus prohibet quatuor mulieribus. Pri-
mo publice viros docere. **vt. i. Thimo. ij.**
Secundo in ecclesia loqui vel prophetare
i. Cor. xiiij. Mulieres in ecclesia taceant
Et si dicit. Et tamen aliquae mulieres fue-
runt prophetasse. **vt Delbora. Iudicum. v.**
Et in nouo testamento quatuor filie **Phi-
lipi. Act. xxiij.** Item **Magdalena** legitur
in paribus **Barthilae** predicasse. Respon-
deo q privilegia paucoz legem comunem
non faciunt. Tertio prohibent mulieres vi-
ris pssse. **Aphe. vi.** Mulieres viris suis
subdite sint. Quatuor mulieres debent ve-
lato capite orare. **i. Cor. xi.** Omnis muli-
er orans aut prophetas non velato capite
deturpat caput suum.

Omnia infra octauas natiuitatis xpi. II
Sermo XIII

Quare pater et ma-
ter eius mirantes super his q di-
cebantur de illo. **Luce. ij. capitulo**
Celestium secretorum scrutator mirabilis
ille magnus pater **Augustinus** ostendens
opera dei non esse mirabilia. libro. xxiij. de
ciuitate dei. sic ait. Sicut non fuit impossi-
bile deo quas voluit creaturas instituire
sic nec est impossibile quando volue-
rit quas instituit naturas mutare. **Hec il-
le.** **Vult dicere Augustinus.** Considerata
dei omnipotentia in se nulluz opus ab eo
factum est mirabile. Verumtamen opa dei
ex alia parte sunt hominibus multum mira-
bilis. Nam licet in rebus mirabilibus tota
ratio facienti est potentia facientis. **vt di-
cit Augustinus** in libro. lxxxiiij. questionu
et in epistola ad **Volusianum.** Tamen ratio
humana mirabiles res reputat quarum ra-
tionem et causas inuestigare non valet et co-
prehendere non potest. **Parum** vero de
talibus ammirat que preter cursum natu-
re contingunt. vel quia rara sunt. vel quia
nimis pulchra. vel quia nimis magna. **vt**
quia nimis parua. **vt dicit Dugno** in libro
de operibus trium dieru. Quia igitur om-
nia que contigerunt circa natiuitatem chri-
sti fuerunt preter cursum nature. **vt est ge-
neratio et virgine ipsa manente illibata.**
Fuerunt etiam rara. quia a seculis inaudita
fuerunt nimis pulchra. quia speciosius